

Prof. UW dr hab. Tadeusz Skoczny

Dr Maciej Bernat

Centrum Studiów Antymonopolowych

I Regulacyjnych WZ UW

Propozycja zmiany art. 15 ust. 1 pkt 4 uznk

1. Ustawą z dnia 5 lipca 2002 r., nowelizującą ustawę z dnia 6 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji ustawodawca rozszerzył przykładową listę przejawów czynu nieuczciwej konkurencji polegającego na utrudnianiu dostępu do rynku. Obecnie obowiązujący przepis (art. 15 ust. 1 pkt 4 uznk) ma następującą treść:

Art. 15

1. Czynem nieuczciwej konkurencji jest utrudnianie innym przedsiębiorcom dostępu do rynku, w szczególności przez:

4) pobieranie innych niż marża handlowa opłat za przyjęcie towaru do sprzedaży.

2. Art. 15 ust. 1 pkt 4 uznk stał się przedmiotem bogatego orzecznictwa sądowego, które podlega obecnie jednolitej krytyce ze strony doktryny. Równocześnie przepis ten nie buduje pewności prawnej prowadzenia działalności gospodarczej, tak po stronie dużych sieci handlowych, jak i ich dostawców. Konieczna staje się obecnie refleksja nad koniecznością jego zmiany przez ustawodawcę. Jego całkowite usunięcie z obrotu prawnego nie znajduje przy tym uzasadnienia. Niedopuszczalna jest jednak stosowanie tego przepisu w taki sposób, że:

(1) pobieranie innych niż marża handlowa opłat za przyjęcie towaru do sprzedaży staje się czynem nieuczciwej konkurencji samym w sobie, tj. że zakazane jest pobieranie również takich innych niż marża handlowa opłat, które dostępu do rynku nie utrudniają;

(2) sądy nie badają w żadnym stopniu, czy na skutek pobrania opłaty doszło do utrudnienia dostępu do rynku;

(3) za czyn nieuczciwej konkurencji traktowane jest również pobieranie takich opłat, za które dostawcy otrzymują od finalnego sprzedawcy ekwiwalentne świadczenie (a więc nie są to opłaty pozorne).

3. Obecne orzecznictwo sądowe uznać należy za utrwalone (zob. szerzej Bernatt M., Skoczny T., *Objaśnienia do art. 15 [w:] Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Komentarz*, Szwaja J. (red.), C.H. Beck, 2013: 607-623), co czyni bardzo mało prawdopodobnym rozwiązanie obecnie występujących problemów w drodze zmiany praktyki. Konieczna staje się dlatego interwencja ustawodawcy i skorygowanie w ten sposób niewłaściwej wykładni sądowej art. 15 ust. 1 pkt 4 uznk.

5. Dlatego postulować należy zmianę przepisu w taki sposób, aby przez sądy badana była faktycznie przesłanka utrudniania dostępu do rynku (również z perspektywy ekonomicznej, a więc nie czysto formalnej) i – subiektywnie rozumiana przez strony – ekwiwalentność uzyskiwanego przez dostawcę z tytułu poniesionej opłaty świadczenia.

6. Najbardziej jasną konstrukcyjnie propozycją byłoby wykreślenie pkt 4 art. 15 ust. 1 uznk i uregulowanie pobierania innych niż marża handlowa opłat jako oddzielnego czynu nieuczciwej konkurencji na zasadzie podobnej jak w art. 15 ust. 3 uznk.

7. Proponujemy wstępnie następujące brzmienie tego przepisu:

Art. 15 ust. 6

Czynem nieuczciwej konkurencji jest także pobieranie innych niż marża handlowa opłat za przyjęcie towaru do sprzedaży, gdy opłaty te nie są ekwiwalentne i utrudniają dostawcy dostęp do rynku.

8. W przypadku przedłożenia tej propozycji ustawodawcy, deklarujemy gotowość opracowania jej szczegółowego uzasadnienia.

Warszawa, 22.02.2013 r.